

Állampolgári tanácskozások a migránsok integrációjáról

Lengyel György
Tóth Lilla
Göncz Borbála
Vépy-Schlemmer Éva

Budapesti Corvinus Egyetem
Szociológiai és Társadalompolitikai Intézet
2010. május 17.

EURÓPAI INTEGRÁCIÓS ALAP

A vizsgálatról <

Célja: deliberatív módszerrel megtudni miként vélekednek a bevándorlásról a befogadó társadalom tagjai és a bevándorlók

Műhely: Budapesti Corvinus Egyetem, Szociológia és Szociálpolitika Intézet, **Empirikus Társadalomkutató Központ**

Résztvevők: Göncz Borbála, Juhász Pál, Király Gábor, Klenner Zoltán, Lengyel György, Melegh Attila, Tóth Lilla, Várnagy Réka, Vépy-Schlemmer Éva

Módszerek:

I. *Előkészítés:*

- kérdőíves felmérés (1009 fős, felnőtt lakosságra reprezentatív minta)
- 2 fókuszcsoport
- 17 bevándorlói interjú,
- 15 interjú az érintett szervezetek képviselőivel

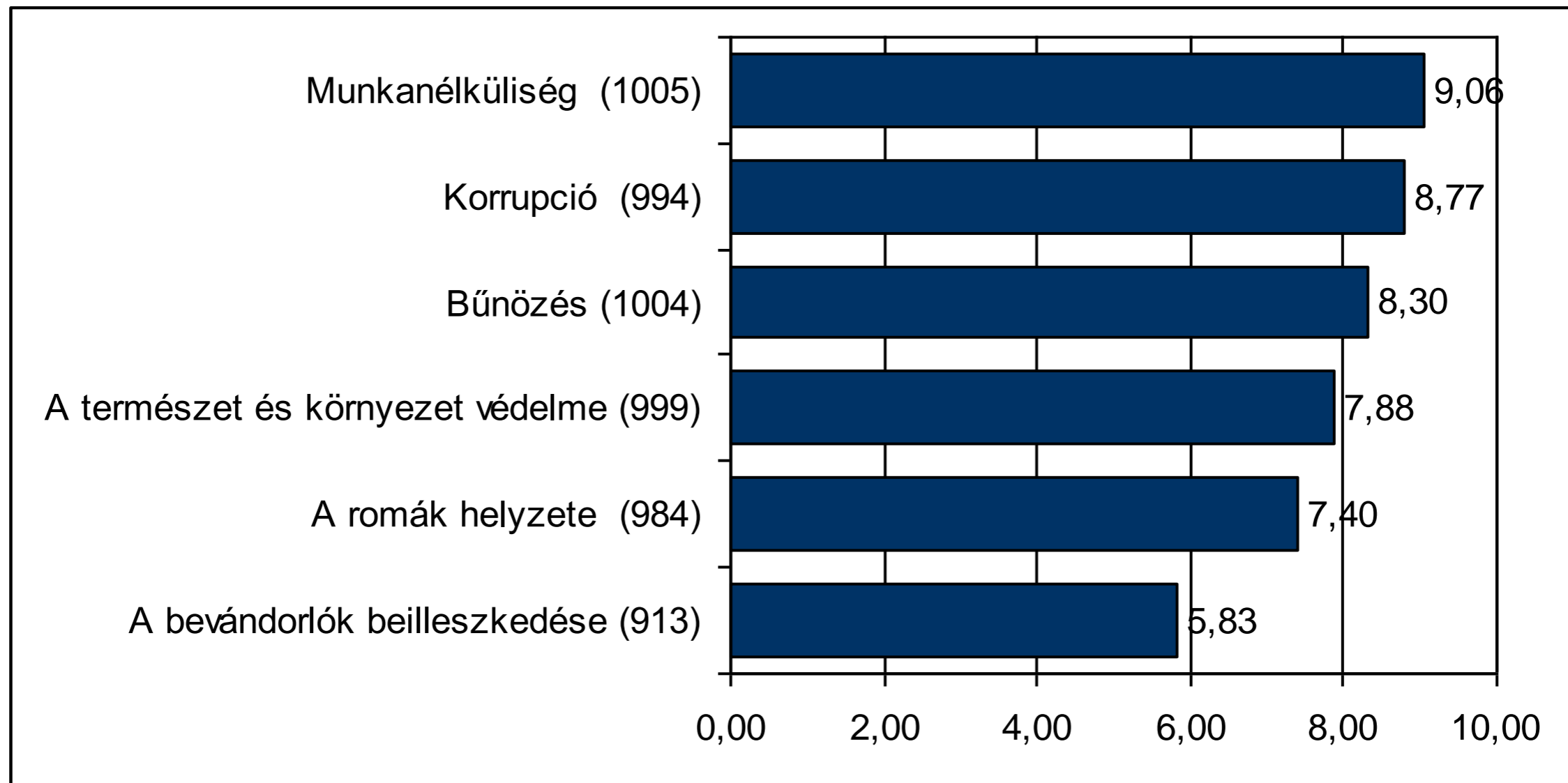
II. *Deliberáció:*

- 2 Civil Tanácskozás

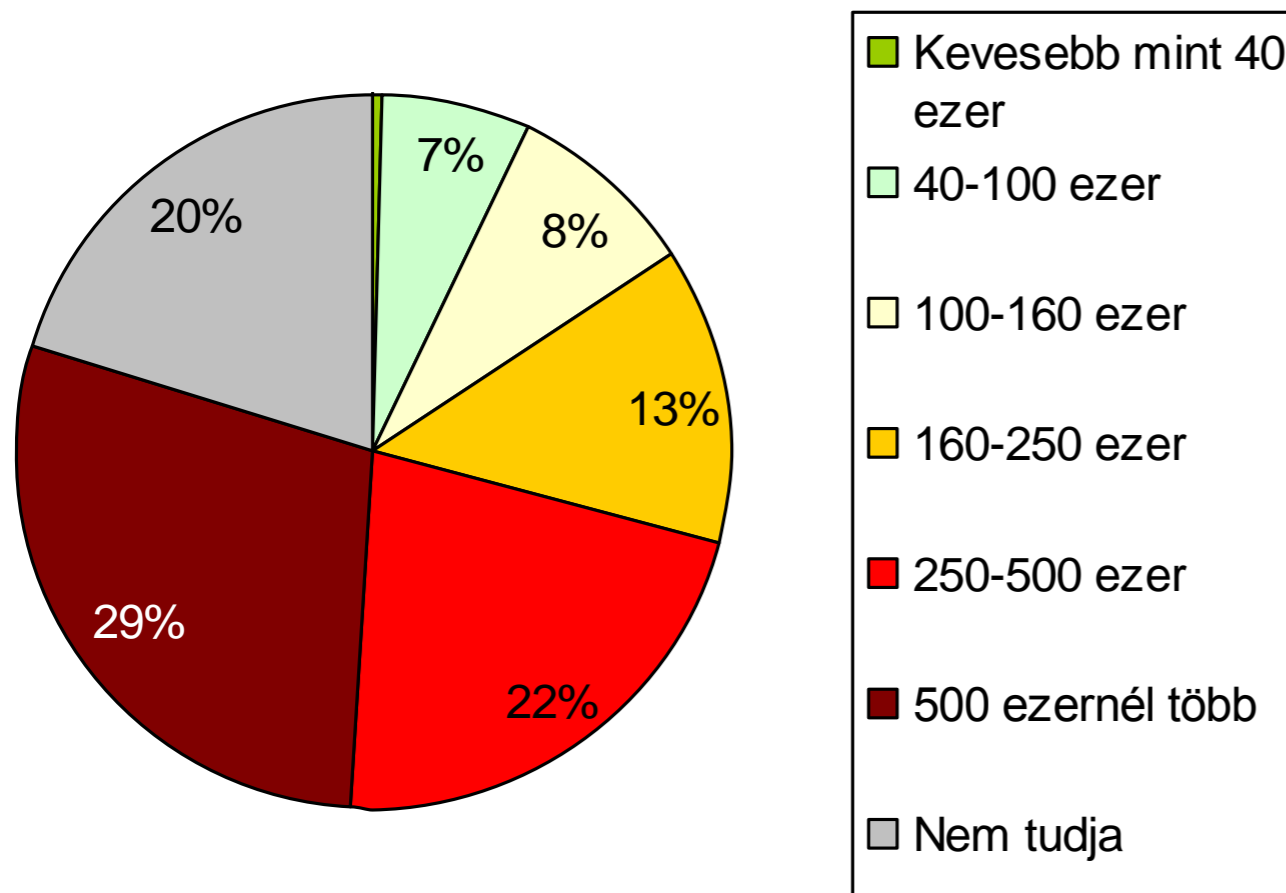
A probléma elhelyezése <

A következő megoldásra váró társadalmi problémák közül, melyiket mennyire tartja súlyosnak? (0-10 átlag)

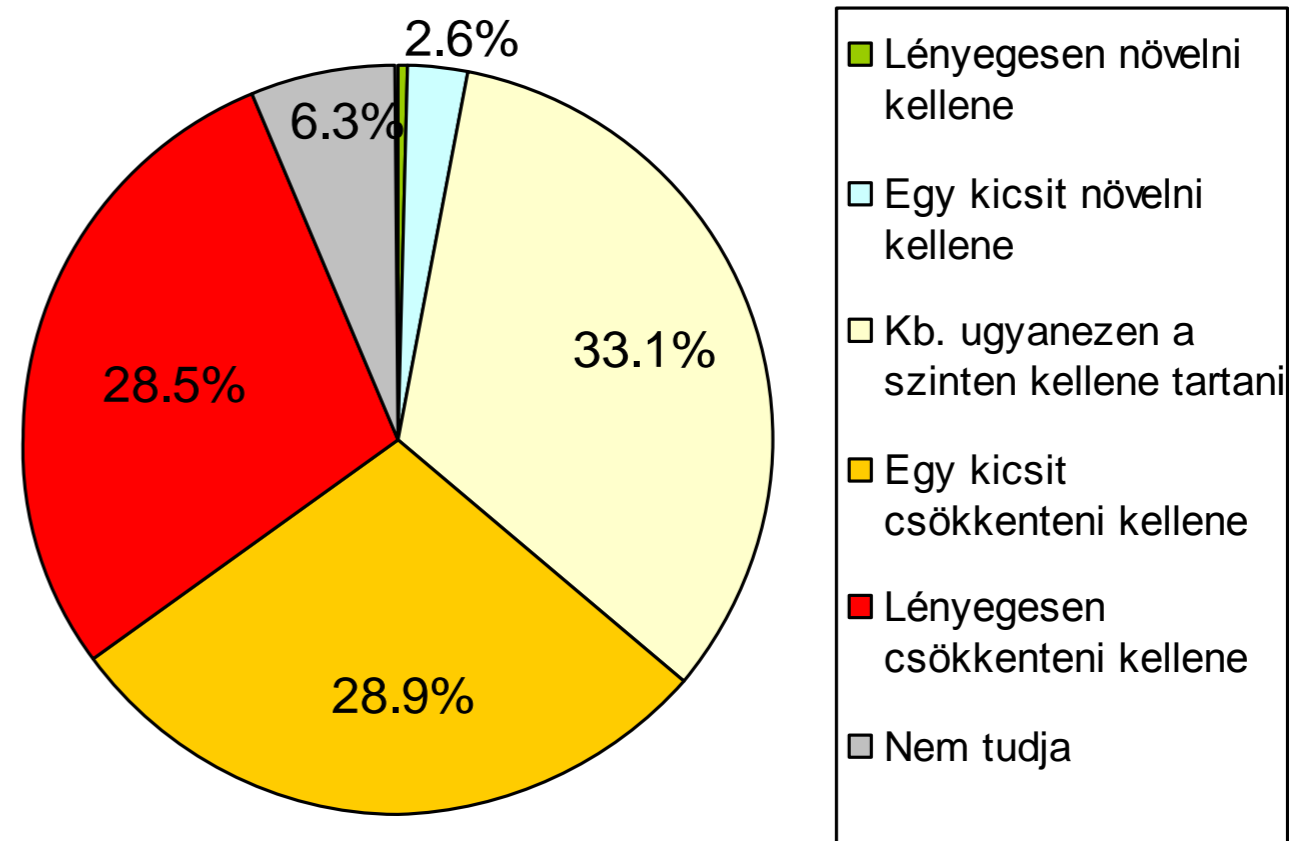

A bevándorlók száma <

Ön szerint hány külföldi él ma Magyarországon?

Az Ön véleménye szerint a Magyarországra bevándorlók számát:

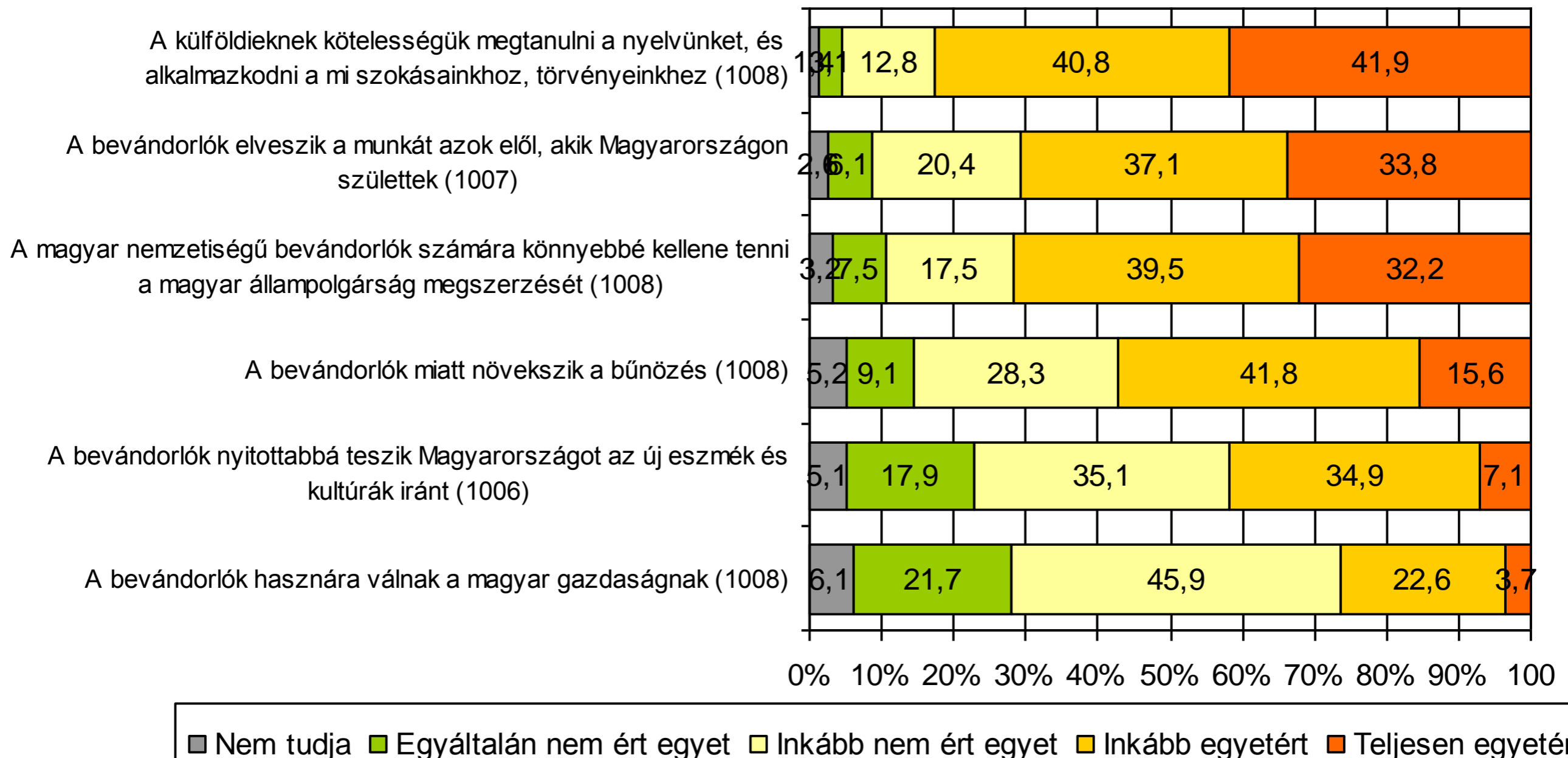

KSH (2009.01.01.):
184 358 külföldi állampolgár élt Magyarországon

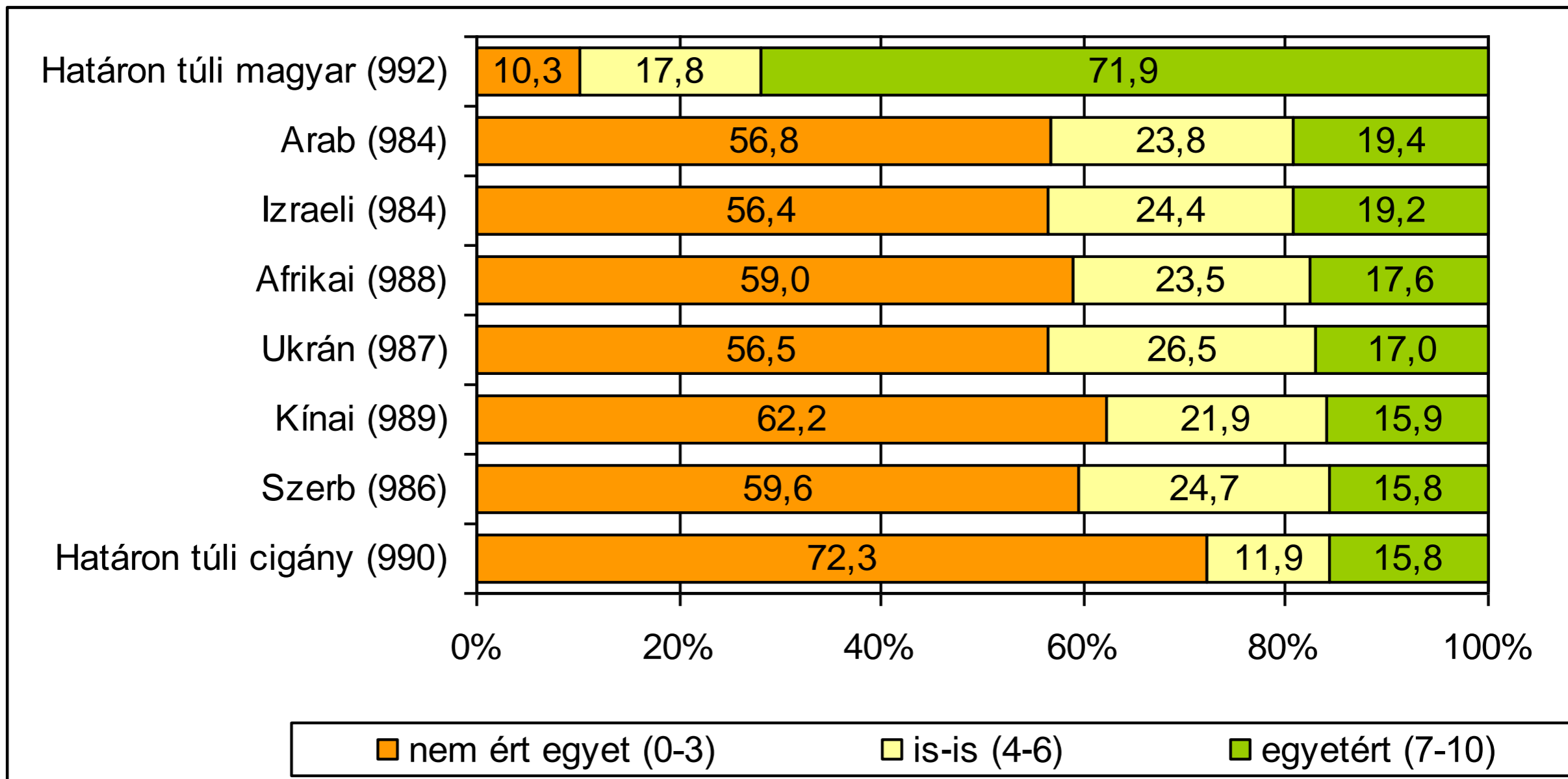
A bevándorlók megítélése

Az emberek különbözőképpen vélekednek a Magyarországon élő bevándorlókról. („Bevándorlón” azokat az embereket értjük, akik azért jöttek, hogy letelepedjenek Magyarországon.) Kérem, mondja meg mennyire ért egyet, vagy nem ért egyet a következő kijelentésekkel?

Az egyes bevándorlói csoportok megítélése

Mennyire értene egyet azzal, ha a hatóságok letelepedési engedélyt adnának egy büntetlen előéletű és munkával rendelkező...

A szakértői interjúk eredményei

A bevándorlók integrációjában érintett intézmények képviselőivel készült mélyinterjúk eredményei

Az interjúk célja

az integráció különböző területein érintett
intézmények tapasztalatainak megismerése

az Állampolgári Tanácskozás előkészítése

Intézmények I. <

13 intézmény – oktatás, egészségügy, foglalkoztatás,
jogi képviselet, civil és állami szervezetek

15 fő

OKTATÁS

Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék

Eötvös Loránd Ált. Iskola

Magyar-Kínai Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola

OKM

II. EGÉSZSÉGÜGY

Betegjogi, Ellátottjogi és Gyermekjogi Közalapítvány,
betegjogi képviselő

III. FOGLALKOZTATÁS

ÁFSZ Közép-Magyarországi Regionális Munkaügyi

Központ Engedélyezési Osztály, a külföldiek

magyarországi munkavállalásért felelős ügyosztály

Építőipari vállalkozás, határon túli magyarok
foglalkoztatása

Intézmények II. <

IV. JOGI KÉPVISELET

ügyvédi iroda, külföldiek részére nyújtott
komplex jogi segítségnyújtás

V. CIVIL SZERVEZETEK

Helsinki Bizottság

Menedék Migránsokat Segítő Egyesület

Szociális Szakmai Szövetség

VI. HATÓSÁGOK

IRM Bel- és Igazságügyi Együttműködési és
Migrációs Főosztály

BÁH Idegenrendészeti és Állampolgársági
Igazgatóság

Interjúk tapasztalatai I. <

Magyarország egyelőre nem vonzó a bevándorlók számára

más európai országhoz képest hazánkban jelenleg kevés a bevándorló, s emiatt nem is jelentenek problémát

migráció nem tárgya a magyar politikai közbeszédnek

súlyos a magyar társadalomban tapasztalható idegenellenesség

Interjúk tapasztalatai II. <

bevándorlók főként gazdasági céllal, személyes kapcsolataik révén hagyják el származási országukat hazánkat nem tekintik célországnak otthonmaradókhoz többnyire erősen kötődnek beilleszkedésük jellemzően honfitársaik segítségével történik ázsiaiak esetében hangsúlyos a diaszpóra közösségek jelenléte, melyek sokkal inkább az izoláció, mint az integráció irányába hatnak

Interjúk tapasztalatai III. <

munkavállalás az egyik legfontosabb mozzanat az integráció folyamatában, s egyben a legproblematikusabb

legnagyobb eséllyel azok indulnak, akik a magyar oktatási rendszerből kerülnek ki, illetve kiterjedt kapcsolathálóval rendelkeznek

civil szervezetek, és oktatási intézmények sikeresen vesznek részt a bevándorlók beilleszkedésének elősegítésében

Interjúk tapasztalatai IV. <

az intézmények működését megnehezíti egy egységes migrációs stratégia hiánya vonatkozó policy hiánya bizonytalan és kiszámíthatatlan jogi helyzeteket teremt bevándorlás hatékony kezelésének elősegítéséeként sürgető az érintett területek összefogása ill.

politikai állásfoglalás kidolgozása arra vonatkozóan, hogy hazánk miként viszonyul a bevándorlók különböző csoportjaihoz

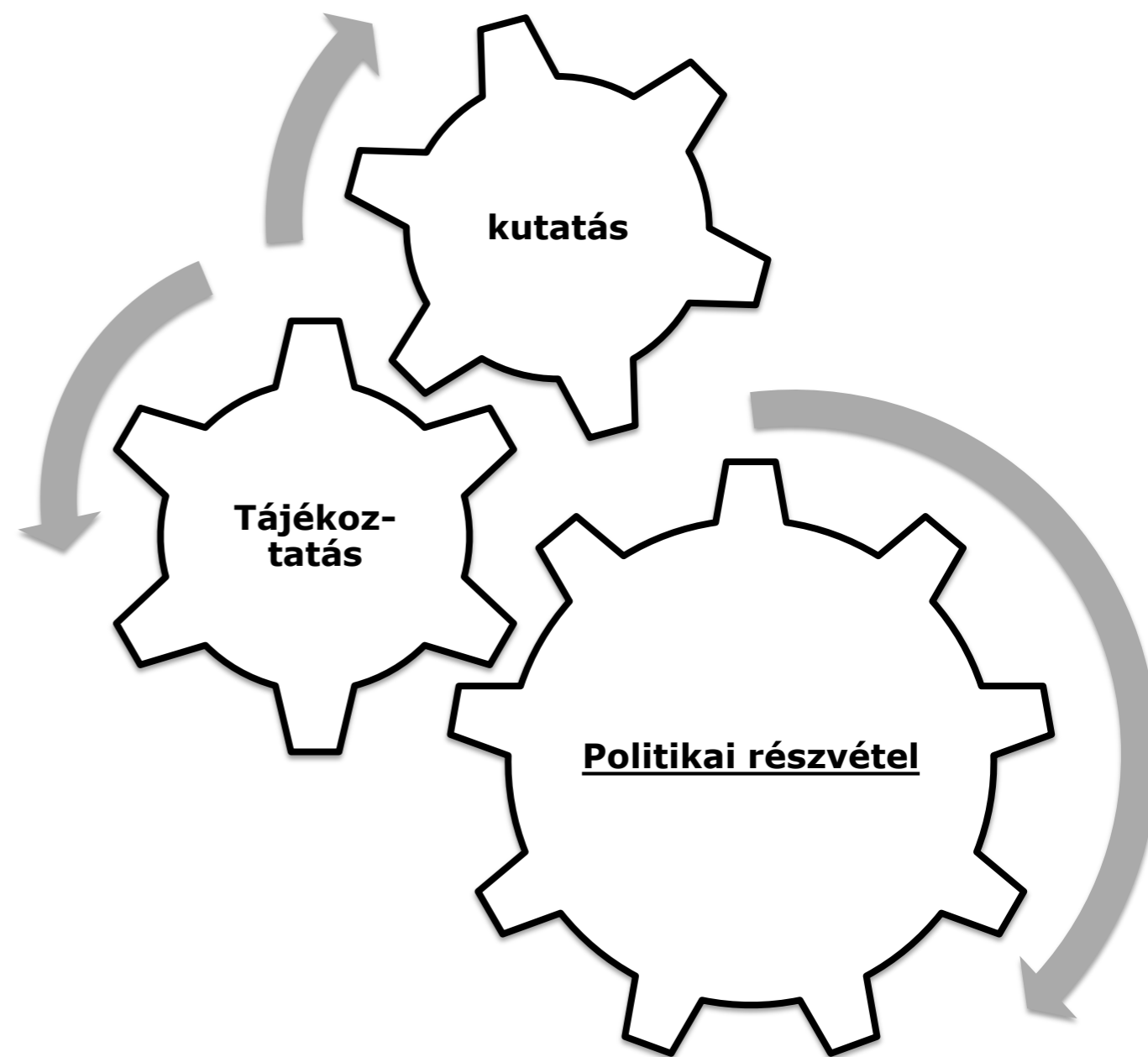

A Civil Tanácskozások eredményei

Mi a Civil Tanácskozás? <

- Tájékozott állampolgárok (12-20 fő) részvételének biztosítása a szakpolitikai döntéshozatalban
- Esküdtszéki folyamat modellezése szakértők bevonásával
- Egy (helyi, országos) közösséget érintő téma/probléma megvitatása
- Alternatívák közötti választás lehetősége

Civil Tanácskozás a bevándorlók integrációjáról

A bevándorló integráció főbb kérdéseinek megvitatása, ajánlások kidolgozása a politikai döntéshozók számára.

Bevándorlók: a Magyarországra nem EU tagországokból, letelepedési szándékkal, legálisan érkezett külföldi állampolgárok

A módszer innovatív alkalmazása

- Párhuzamosan két panel: egy befogadói és bevándorló
- Megfigyelhető a befogadói társadalom hozzáállásának megváltozása
- Egy „rejtőzködő” csoport bevonása a közpolitikai folyamatba
- A két panel összehasonlításának lehetősége

A Tanácskozás témája <

A megvitatandó kérdéskörök:

1. A bevándorlók munkaerő-piaci integrációja
2. Az integráció közigazgatási szempontból – ügyintézés és jogi vonatkozások
3. A kulturális integráció – képzés, oktatás

A kérdések megvitatásának módja:

- Háttér információk biztosítása
- Szakértői előadás és jelenlét
- Kiscsoportos, interaktív munka a saját tapasztalatok feldolgozásához

A csoportok (1) <

- Közös munka és kiscsoportos (tematikus) munka felváltva
- Igény a másik csoport véleményének megismerésére
- A folyamat:
 - 1. nap: Problémák megfogalmazása, szakértők meghallgatása, kérdések, problémák újra-gondolása
 - 2. nap: Állampolgári ajánlások kidolgozása

A csoportok (2) <

- Lehetséges-e a bevándorlás témakörét külön tárgyalni a magyar társadalom általános problémáitól?
- Könnyű azonosulás az oktatás témájával, míg a munkaerőpiaci integráció és a jogi/ ügyintézési kérdések nehezebb témák
- Tipikus bevándorló: a kínai
- Határon túli bevándorlók integrációját nem látják problémának
- Általános információ-hiányt komoly problémának érzékelik
- Magyar nyelv ismerete a legfontosabb integrációs tényező

A csoportok (3) <

Állampolgári ajánlások

- Keret: magyar társadalom aktív részvétele szükséges, befogadó társadalmat is érintő problémák megoldása, Népeséggpolitikai Stratégia
- Témák:
 - Tájékoztatás
 - Nyelvismeret
 - Ügyintézés
- 13 ajánlás
 - >> 8 az oktatás valamilyen formájával kapcsolatos

Néhány gondolat az ajánlásokról <

- Határontúli vs. „kínai” bevándorló
- Oktatással kapcsolatos ajánlások túlsúlya
- Információhiány & kultúrák közötti kapcsolat hiánya
 - Önkéntesek a saját kultúrából
- Nyelvismeret kiemelt fontossága

Az ajánlások összehasonlítása <

Hasonlóságok:

- Nyelvismeret fontossága
- Oktatás szerepének erősítése: multikulturális tanóra
- Igény a másik csoport vélemények megismerésére (a résztvevői visszajelzésekben is)
- Az állampolgári tanácskozás módszerének kiterjedt használata

Különbségek:

- Mennyiségileg több bevándorlói ajánlás (sokkal több részlet kidolgozása)
- Bizonyos témák – munka, jogszabályok – csak a bevándorló oldalon jelentek meg

A Tanácskozás sikeressége <

A Tanácskozás sikerességének dimenziói

- A résztvevői visszajelzések egyértelműen pozitívak
- A Tanácskozás működőképes a magyar kontextusban
- Az igazi mérce a döntéshozatal támogatásának képessége
- és az állampolgári részvétel/visszacsatolás csatornáinak esetleges intézményesülése

